

10.01.16 Тема 10

ПО-ВАЖНИ РЕЛИГИОЗНИ ОБЩЕСТВА ПО ВРЕМЕТО НА ХРИСТОС - ФАРИСЕИ И САДУКЕИ

Фарисеите и садукееите са едни от най-често споменаваните в Евангелието религиозни партии от времето на Христос, с които Той влиза в досег по време на проповедническата си дейност.

Садукееите са религиозна партия с изключително силно влияние в израилското общество. Възникването и оформянето им като отделна религиозна група води началото си от времето на първосвещеник Садок, който е начело на свещенството по времето на цар Соломон (вж. 3 Царст. 2:35). Към нея се числят хора, свързани със старата иерусалимска аристокрация със служението в храма. Затова и иерусалимското свещенство е свързано точно с тази партия. Известно е, че по време на римската власт до разрушаването на Иерусалимския храм през 70 г. сл. Хр., в продължение на около век първосвещеникът е бил винаги от средите на садукееите.

По времето на Христос садукееите принадлежат към управляващата класа, заемат влиятелна властова позиция в обществото – най-често мястото на главните свещеници и първосвещеника, а също и мнозинството от 70-те места в управляващия съвет, наречен Синедрион. Въпреки бляскавата си позиция в обществото, садукееите не са обичани от народа. Това се дължи най-вече на усилията им да поддържат добри отношения с римската власт, което често е в ущърб на народа. По тази причина книжниците отстъпват по популярност пред фарисеите. Въпреки, че се занимават повече с политика, садукееите твърдо следват своите религиозни възгледи, които се отличават с голяма консервативност и крайност.

Садукееите твърдо се предържат към Писанието (т.е. към писаното Божие слово) и отхвърлят устните предания, т.нар. „предание на старците“, което фарисеите особено ценят. Въпреки привързаността си към Закона техните вярвания имат сериозни отклонения от него в няколко направления. Евангелието споменава за някои от тях:

Отхвърлят възкресението на мъртвите (Матей 22:23; Марко 12:18-27; Деяния 23:8), отхвърлят и вярата в бъдещия живот, поради което считат, че хората трябва да се стремят да вършат добро в този свят не заради някаква награда в бъдещия живот.

- Отричат безсмъртието на душата и твърдят, че тя умира след смъртта. Така на практика те отричат и Божия съд, който ще въздаде справедливост в отвъдния живот.
- Отричат съществуването на духовен свят – ангели и демони (вж. Деян. 23:8)
- На садукееите е чужда и вярата в каквато и да е намеса на Бог в живота на човека. Те считат, че човек напълно свободно може да избира между добро и зло, а Бог стои отвъд земните му дела.
- строго държат за спазване на разпоредбата „око за око” и прилагане на смъртното наказание при всички случаи, за които то се предвижда. Това се вижда много ясно при съденето на Господ Иисус Христос.
- Строго съблюдават спазването на съботния ден, дори много по-строго, отколкото го правят фарисеите. Стига се дотам, че те изискват изпълнение на присъдата убиване с камъни във всеки случай, когато иудеин престъпи заповедта за съботата. За разлика от тях фарисеите се стараят да оправдават много от нарушенията по хуманни съображения.
- Много рядко, за да се харесат на народа, садукееите възприемат и някои по-либерални интерпретации на Закона, възприемани от фарисеите.

Поради преимуществено политическите си интереси, садукееите не влизат в много религиозни спорове с Христос. Те са уплашени повече от нарастващото Му влияние над народа и опасността това да предизвика конфликт с римската власт. По тази причина садукееите се обединяват с фарисеите и осъществяват заговор за убийството на Христос (Йоан 11:48-50; Марко 14:53; 15:1). Садукееите се споменават на няколко пъти в книга Деяния апостолски (Деян. 4:1; 5:17), а според историкът Йосиф Флавий те имат принос в смъртта на Иаков (Деян. 12:1-2). Тяхната партия престава да съществува през 70 г. сл. Хр. – годината, в която Рим унищожава Иерусалим и храма.

Названието **фарисеи** произлиза от еврейска дума, с която ги наричат противниците им – „перусим”- евр. „персийстващи”, в смисъл на чуждопоклонници. Причина за това е подчертаното внимание, което те отделят на учението за ангелите и демоните, за възресението на тялото и др., които имат съответствие в персийската религия. Друг възможен произход на думата „фарисеи” е в смисъл на „отцепници” или „отделили се”, заради съблюдаването на обредна чистота, с която фарисеите се отделят от нечистите в ритуално отношение иудеи и езичници. Според друго мнение коренът на думата е от глагола „разяснявам” и идва от основното

занимание на фарисеите – изясняване смисъла на Писанието. Историкът Йосиф Флавий нарича фарисеите „**най-точните екзегети на Закона**” (Юд. война II.8.14).

Още от времето на реформите на Езра и Неемия е положено началото на стремеж към стриктно изпълняване на Закона и изучаването на библийските книги (Мал. 3:16). Още Иисус син Сирахов споменава за съществуването на т.нар. „дом на учението” (Сир.51:23), т.е. своеобразна школа за изучаване на Писанията, която се явява предшественик на фарисейските равински школи на Хилел, Шамай и др.

За разлика от садукееите, фарисеите се радват на по-голяма почит сред народа, а вярванията им доста се различават от тези на садукееите. Това, че поставят устното предание наравно с авторитета на Писанието и сочат началото му от Моисей. Това дало основание на фарисеите да прибавят от преданието към Писанието – нещо, което Моисей категорично забранява (вж. Втор. 4:2). В Евангелието изобилстват примери за това как фарисеите се отнасят към тези традиции като към равни на Божието слово (Матей 9:14; 15:1-9; 23:5; 23:16, 23, Марко 7:1-23; Лука 11:42).

Въпреки това сериозно отклонение, по отношение учението на Закона фарисеите запазват вярност към истината. За разлика от садукееите те вярват в следното:

- Вярват, че Бог активно се намесва в живота на човека.
- Вярват във възкресението на мъртвите (Деян. 23:6)
- Вярват в бъдещия живот и в Божията отсъда, като наказание или награда за делата на човека
- Вярват в съществуването на духовния свят – ангели и демони (Деян. 23:9).
- И все пак, въпреки своето съперничество, садукееите и фарисеите се обединяват по един повод – процесът срещу Христос (Марк. 14:53; 15:1; Иоан. 11:48-50).

Думите на Христос, че фарисеите са седнали на мястото на Моисей (вж. Мат. 23:2), свидетелстват за голямото им влияние по онова време. И все пак Евангелието ясно свидетелства, че не всички фарисеи са отявлени противници на Христос и учението Му – едни го отхвърлят, но други желаят да го слушат и търсят личен контакт със Спасителя (Лук.7:36; 4:1). Трети влизат в съюз с властите, за да Го заловят и убият, четвърти – призовават за толерантност към Него и последователите Му (Деян. 5:34), а пети – като ап. Павел, от гонители се превръщат в ревностни Негови последователи (Гал. 1:14; Деян. 22:3).